

Το λάθος της Αγγελίνας στα μαθηματικά τη στενοχώρησε.
 Η έκταση **του λάθους**, όμως, δεν ήταν μεγάλη.
 Ο δάσκαλος ήταν σίγουρος ότι η Αγγελίνα δε θα επαναλάβει **το λάθος**.

Έτσι κι αλλιώς, **τα λάθη** είναι ανθρώπινα.
 Πρέπει να φροντίζουμε για την επανόρθωση **των λαθών** μας.
 Μόνο ο Βρασίδας δεν κάνει **λάθη** στις μελέτες του!

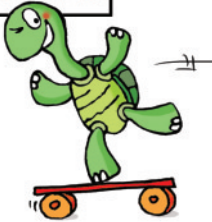
	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ον.	το	λάθος	έδαφος	τα	λάθη	εδάφη
Γεν.	του	λάθους	εδάφους	των	λαθών	εδαφών
Αιτ.	το	λάθος	έδαφος	τα	λάθη	εδάφη
Κλ.	–	λάθος	έδαφος	–	λάθη	εδάφη

Έτσι κλίνονται
τα:

μέγεθος
στέλεχος
κ.ά.

ύψος
βάρος
μήκος
άνθος
κράτος
Άργος
δάσος
κέρδος
κόστος

ΠΑΝΤΟΤΕ

Μετακινούν τον τόνο **στη λήγουσα** στη **γενική πληθυντικού**.
 Τα προπαροξύτονα κατεβάζουν τον τόνο στην **παραλήγουσα**
 στη **γενική ενικού** και στην **ονομαστική, αιτιατική και κλητική**
πληθυντικού.

Γ.2 Ανισοσύλλαβα

α) Σε -μα

- Βλάβες, παρακαλώ;
- Ναι, κύριε. Ποιο είναι **το πρόβλημα**;
- Το πρόβλημά σας δε γνωρίζω ποιο ακριβώς είναι, το δικό μου, όμως, είναι ότι την τελευταία εβδομάδα δεν έχουμε καθόλου νερό κατά **διαστήματα** και, όταν έρχεται, το **χρώμα** του είναι καφετί. Δεν είναι **πράγματα** αυτά!
- Αυτό δεν είναι πρόβλημα! Νερό υπάρχει, αλλά γίνονται διακοπές στην παροχή λόγω επισκευών στο **σύστημα** ύδρευσης της περιοχής σας. Εγκαθιστούμε, βλέπετε, κάποια καινούρια **μηχανήματα**.

– Έτσι, ε; Τότε ας θέσουμε αλλιώς το **ζήτημα**, γιατί το πρόβλημα του προβλήματος που δεν είναι πρόβλημα είναι ότι η διακοπή σας μου δημιούργησε σοβαρά προβλήματα.
 – Δεν είμαστε υπεύθυνοι για τη λύση των προβλημάτων σας, κύριέ μου. Οι εργασίες είναι απαραίτητες και θα κρατήσουν ακόμα μια εβδομάδα. Νομίζω η λύση του προβλήματος είναι απλή. Πηγαίνατε σε ένα ξενοδοχείο. Δε χάλασε ο κόσμος!

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: Μιλώ για ανθρώπους, ζώα, πράγματα, ενέργειες...

Δείξε μου πώς λειτουργεί αυτό **το μηχάνημα!**
 Η λειτουργία **του μηχανήματος** είναι πολύ απλή.
 Αγόρασα αυτό **το μηχάνημα** στις εκπτώσεις.

Τα σύγχρονα **μηχανήματα** έχουν πολύ μικρό μέγεθος.
 Οι οδηγίες αυτών **των μηχανημάτων** είναι εξαιρετικά περίπλοκες.
 Αγόρασαμε αυτά **τα μηχανήματα** για προσωπική μας χρήση.

	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ον.	το	σώμα	μηχάνημα	τα	σώματα	μηχανήματα
Γεν.	του	σώματος	μηχανήματος	των	σωμάτων	μηχανημάτων
Αιτ.	το	σώμα	μηχάνημα	τα	σώματα	μηχανήματα
Κλ.	–	σώμα	μηχάνημα	–	σώματα	μηχανήματα

Έτσι κλίνονται τα: χρώμα, γράμμα, δέμα, δέρμα, βήμα, αίμα κ.ά.

ζήτημα, μάθημα, όνομα, ποίημα, πρόβλημα, τηλεγράφημα κ.ά.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 20

Ξαναγράψω στο τετράδιό μου τις παρακάτω προτάσεις συμπληρώνοντας τα κενά:

- Ξέρει κανείς τη λύση αυτών των _____ ; (πρόβλημα)
- Με τα _____ για τα οποία ενδιαφέρεστε ασχολείται η κόρη μου. (ζήτημα)
- Ποια είναι η καταγωγή του _____ σας; (όνομα)
- Μόλις άκουσε _____ στη σκάλα, άρχισε να τρέχει. (βήμα)
- Την εκδήλωση άνοιξε η Ορχήστρα των _____ με ένα έργο του Σκαλκώτα. (χρώμα)

6) Σε -ιμο

Τέλος στο **γράψιμο**
 και στο **σθήσιμο!**
 Τέλος στο **χάσιμο**
 χρόνου και στις κα-
 κογραμμένες ση-
 μειώσεις. Οι νέοι
 φορητοί υπολογι-

στές παλάμης σάς
 προσφέρουν τη δυ-
 νατότητα να κρατάτε
 ηλεκτρονικές σημει-
 ώσεις, όπου κι αν βρί-
 σκεστε.

Το βάψιμο του σπιτιού θα μας κοστίσει μια περιουσία.
Αγοράσαμε τα υλικά **του βαψίματος** με δικά μας λεφτά.
Θα αρχίσουμε **το βάψιμο** μόνοι μας.

Τα βαψίματα των σπιτιών είναι κουραστική δουλειά.
Τα έξοδα **των βαψιμάτων** θα έπρεπε να βαρύνουν τους ιδιοκτήτες.
Τελικά, αναβάλαμε **τα βαψίματα** για το καλοκαίρι.

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ον.	το	βάψιμο	τα	βαψίματα
Γεν.	του	βαψίματος	των	βαψιμάτων
Αιτ.	το	βάψιμο	τα	βαψίματα
Κλ.	–	βάψιμο	–	βαψίματα

Έτσι κλίνονται τα:

δέσιμο, τρέξιμο, κλείσιμο,
σβήσιμο, χάσιμο κ.ά.

γ) Σε -ς

Είναι **γεγονός** ότι πολλοί συμπολίτες μας ανησυχούν ολοένα και περισσότερο για την ποιότητα του βοδινού **κρέατος** που φτάνει στο τραπέζι μας. Η υγειονομική υπηρεσία, θέλοντας να ρίξει άπλετο **φως** στο ζήτημα, έδωσε αρκετές επιχειρήσεις σε **καθεστώς** επιτήρησης. Επίσημες ανακοινώσεις για τα αποτελέσματα θα γίνουν μετά το **πέρασ** της έρευνας.

Το φως του δωματίου μου με ξεκουράζει.
Η ένταση **του φωτός** είναι ό,τι πρέπει για να μπορώ να διαβάζω άνετα.
Ανάβω **το φως** όταν αρχίζει και σκοτεινιάζει.

Σβήνω **τα φώτα** όταν πέφτω για ύπνο.
Η γιορτή **των Φώτων** είναι τον Ιανουάριο.
Συχνά πηγαίνουμε στο χωριό για να γιορτάσουμε εκεί **τα Φώτα**.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: Μιλώ για ανθρώπους, ζώα, πράγματα, ενέργειες...

	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ον.	το	κρέας	φως	τα	κρέατα	φώτα
Γεν.	του	κρέατος	φωτός	των	κρεάτων	φώτων
Αιτ.	το	κρέας	φως	τα	κρέατα	φώτα
Κλ.	–	κρέας	φως	–	κρέατα	φώτα

Έτσι κλίνονται τα: πέρας, τέρας κ.ά.

καθεστώς, γεγονός, ημίφως κ.ά.

δ) Σε -v

Το ενδιαφέρον του κοινού για το ζωολογικό πάρκο της Αθήνας μεγαλώνει μέρα με τη μέρα. Κατά **το παρελθόν**, όσοι αγαπούσαν τα ζώα και **το περιβάλλον** δεν είχαν ένα σημείο συνάντησης στο λεκανοπέδιο της Αττικής. Σήμερα, μεγάλοι και παιδιά συρρέουν στο πάρκο αυτό. Σε πείσμα όσων βλέπουν τη φύση ως **προϊόν** εκμετάλλευσης, το ζωολογικό πάρκο της Αθήνας αποτελεί μια όαση περιβαλλοντικού πολιτισμού για το **παρόν** και το **μέλλον** της Αττικής.

Το ενδιαφέρον του κοινού για το πάρκο είναι μεγάλο.

Το πάρκο είναι ανοιχτό κάθε μέρα λόγω **του ενδιαφέροντος** του κοινού.

Ο Βρασίδης παρατήρησε πρώτος **το ενδιαφέρον** μου για τα ζώα.

Τα ενδιαφέροντά μου, όμως, δεν περιορίζονται στα ζώα.

Οι γονείς μου χαίρονται για το πλήθος **των ενδιαφερόντων** μου, γιατί έχω κι άλλα **ενδιαφέροντα** εκτός από τη μελέτη του περιβάλλοντος.

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ον.	το	ενδιαφέρον	τα	ενδιαφέροντα
Γεν.	του	ενδιαφέροντος	των	ενδιαφερόντων
Αιτ.	το	ενδιαφέρον	τα	ενδιαφέροντα
Κλ.	–	ενδιαφέρον	–	ενδιαφέροντα

Έτσι κλίνονται τα:

καθήκον, προϊόν, περιβάλλον, παρόν, παρελθόν, συμφέρον κ.ά.

ε) Σε -υ

	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ον.	το	οξύ	δόρυ	τα	οξέα	δόρατα
Γεν.	του	οξέος	δόρατος	των	οξέων	δοράτων
Αιτ.	το	οξύ	δόρυ	τα	οξέα	δόρατα
Κλ.	–	οξύ	δόρυ	–	οξέα	δόρατα

Υπάρχουν, επίσης, μερικά ουδέτερα που προέρχονται από παλιότερες μορφές της γλώσσας μας και γι' αυτό κλίνονται με τον δικό τους τρόπο, π.χ. *μηδέν, ήπαρ, πυρ*.

Τι θα θυμάμαι για... τα ουδέτερα ουσιαστικά

1. Τα ουδέτερα έχουν σε κάθε αριθμό τρεις πτώσεις όμοιες, την ονομαστική, την αιτιατική και την κλητική:
το βάρος – το βάρος – βάρος
το πρόβλημα – το πρόβλημα – πρόβλημα
τα βάρη – τα βάρη – βάρη
τα προβλήματα – τα προβλήματα – προβλήματα
2. Τα ανισοσύλλαβα ουδέτερα στη γενική του πληθυντικού τονίζονται στην παραλήγουσα:
των σωμάτων, των δεσιμάτων, των κρεάτων, των φώτων

Τι να θυμάμαι όταν γράφω

Γράφω με ι:

- τα ουδέτερα που λήγουν σε -ι (π.χ. λουλούδι, παιδί)

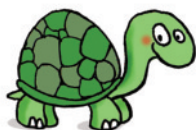
Γράφω με υ:

- βράδυ, δίχτυ, στάχυ, δάκρυ, δόρυ, οξύ
- η λέξη δάκρυ διατηρεί το υ σε όλες τις πτώσεις των δύο αριθμών
- η λέξη βράδυ σχηματίζει γενική ενικού και τον πληθυντικό με ι

Γράφω σε:

- **-είο:** τα παροξύτονα που φανερώνουν τόπο (γραφείο, κουρείο κ.ά.)
- **-ητό:** κυνηγητό, ποδοβολητό κ.ά.
- **-ιο:** γέλιο, τετράδιο, εστιατόριο, φυλάκιο κ.ά. με εξαίρεση: ισόγειο, υπόγειο
- **-ριό:** καμπαναριό, νοικοκυριό κ.ά. με εξαίρεση: μαγειρείο
- **-τήριο:** γυμναστήριο, δικαστήριο κ.ά. με εξαίρεση: μαρτύριο
- **-ίδι:** ταξίδι, βαρίδι κ.ά. με εξαίρεση: στρείδι, αντικλειδί, καρύδι, φρύδι, κρεμμύδι, Παλαμήδι
- **-όνι:** λεμόνι, τιμόνι κ.ά. με εξαίρεση: αλώνι, κυδώνι κ.ά.
- **-τήριο:** ποτήρι, κλαδευτήρι κ.ά. με εξαίρεση όσα έχουν δεύτερο συνθετικό τη λέξη τυρί (π.χ. κεφαλοτύρι)

Δ. Ανώμαλα ουσιαστικά

Να και μερικά παράξενα ουσιαστικά...

α) Άκλιτα

Αυτά δεν αλλάζουν ποτέ! Διατηρούν σε όλες τις πτώσεις την ίδια κατάληξη. Πρόκειται κυρίως για λέξεις που προέρχονται από άλλες γλώσσες.

το Κιλκίς
η πλαζ, η σπαρ, το ρεκόρ,
το καλοριφέρ, το μετρό,
το ραντεβού κ.ά.

Σχηματίζω λέξεις

β) Διπλόκλιτα – Ουσιαστικά με αλλαγή γένους στον πληθυντικό

Αυτά αλλάζουν γένος στον πληθυντικό αριθμό ακολουθώντας έτσι δυο κλίσεις.

ο βράχος → οι βράχοι και τα βράχια
 ο δεσμός → οι δεσμοί και τα δεσμά
 ο καπνός → οι καπνοί και τα καπνά
 ο λαιμός → οι λαιμοί και τα λαιμά
 ο λόγος → οι λόγοι και τα λόγια
 ο πλούτος → τα πλούτη
 ο χρόνος → οι χρόνοι και τα χρόνια
 η νιότη → τα νιάτα κ.ά.

Τύποι από τα αρχαία ελληνικά

Ορισμένοι τύποι της αρχαίας ελληνικής διατηρούνται και σήμερα σε μερικές στερεότυπες εκφράσεις:

Δόξα **τω Θεώ**, είμαι καλά.

Η **εν λόγω** κυρία είναι πασίγνωστη για τη φλυαρία της.

Είναι υφυπουργός παρά **τω πρωθυπουργώ**.

Αυτό έγινε **εν απουσία** μου και, **εν συνεχεία**, εξακολούθησε η ίδια κατάσταση.

Πρέπει να έρθεις **πάση θυσία**. **Εν ανάγκη** πάρε ταξί.

Μου είπε **επί λέξει**: «Η εργασία σου είναι άριστη».

Αυτό δεν έγινε **εν γνώσει** μου.

Εν πάση περιπτώσει, φέρε μου ό,τι βρεις.

Εντάξει, θα πάω.

Εντέλει φτάσαμε στον προορισμό μας.

Πράγματι, περάσαμε απίθανα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 20

Αντιγράψω στο τετράδιό μου τις παρακάτω προτάσεις και συμπληρώνω τα κενά με την κατάλληλη έκφραση:

εν λόγω, εν ανάγκη, δόξα τω Θεώ, επί λέξει, εν συνεχεία

A. Ο υπουργός εξέθεσε τις απόψεις του και _____ απάντησε στις ερωτήσεις των δημοσιογράφων.

B. Θα προσπαθήσουμε να χτίσουμε την καλύβα μόνοι μας και ελπίζω να τα καταφέρουμε. _____ φωνάζουμε και τον πατέρα του Νίκου, που ξέρει από μαστορέματα.

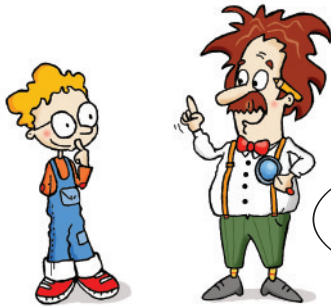
Γ. Αφού έπεσε από τον πρώτο όροφο και δεν έπαθε τίποτα, πάλι _____ να λες.

Δ. Εγώ προσπάθησα να τον μεταπείσω κι εκείνος μου είπε _____ «Άσε με ήσυχο, δε με ενδιαφέρουν αυτά!» Άκου θράσος!

E. Προσπαθήσαμε να επικοινωνήσουμε με την _____ κυρία, αλλά δεν τα καταφέραμε.

ΕΝΟΤΗΤΑ 7

Δίνω περισσότερες πληροφορίες για ανθρώπους, ζώα, πράγματα και καταστάσεις

Πλανήτης Γη. Πώς άραγε θα μπορούσε κανείς να τον χαρακτηρίσει;

Το επίθετο

μικρός

καταπράσινος

φιλικός

όμορφος

πλανήτης

Τι είναι ο παπαγάλος σου, Ορέστη;

κόκκινος

αφρικάνικος

μικρός

έξυπνος

παπαγάλος

ΕΠΙΘΕΤΑ → Είναι οι λέξεις που συνοδεύουν τα ουσιαστικά και μας λένε κάθε φορά πώς ακριβώς είναι το ουσιαστικό, δηλαδή τι ποιότητα ή ιδιότητα έχει.

Ποιο καπέλο προτιμάς,
Θείε Βρασίδα;

Όχι αυτό, το
κόκκινο θέλω.

Αυτό είναι **χάρτινο!**
Τι να το κάνω;

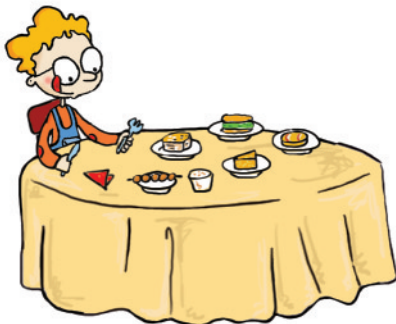
Δώσε μου να δω
εκείνο το **ψηλό**.

Θα αγοράσω το πιο
ακριβό.

καπέλο

Τα επίθετα είναι πολύ χρήσιμα, γιατί μας βοηθούν να ξεχωρίζουμε και να καταλαβαίνουμε καλύτερα κάθε φορά για τι είδους/λογής ουσιαστικό μιλάμε.

Υπέροχος ο μουσακάς! **Υπέροχη** και η σπανακόπιτα!
Αμ! Και το σουβλάκι; Δε σου λέω τίποτα! **Υπέροχο** κι αυτό!
Μμμ! **Ωραίος** ο μπακλαβάς! **Ωραία** και η μηλόπιτα!
Ωραίο όμως και το ρυζόγαλο!

Τα επίθετα παίρνουν το γένος των ουσιαστικών που προσδιορίζουν. Έτσι έχουν τρία γένη, αρσενικό, θηλυκό και ουδέτερο, που έχουν ξεχωριστές καταλήξεις το καθένα.

Οχι! Πάλι
ψώνια!

Λέω να πάρω αυτό τον
μακρύ ροζ φιόγκο, εκείνη τη
μακριά γαλάζια φούστα και αυτό το
μικρό γκρι τσαντάκι για τον γάμο της
Πέπης. Α! Χρειάζομαι κι ένα ζευγάρι
δερμάτινες μπότες για το
γραφείο.

ΕΝΟΤΗΤΑ 7: Δίνω περισσότερες πληροφορίες για ανθρώπους...

Γρήγορα! Πήγαινε τα στο σπίτι με την πράσινη πόρτα και τα ξύλινα παράθυρα. Στο τέλος του μεγάλου δρόμου, στον αριθμό 32. Τα περιμένουν!

Τα επίθετα έχουν τον ίδιο αριθμό και την ίδια πτώση με τα ουσιαστικά που προσδιορίζουν.

Τα επίθετα είναι μια μεγάλη οικογένεια. Για να τα ερευνήσω καλύτερα, θα τα χωρίσω σε ομάδες.

Οι ομάδες των επιθέτων

-ος, -η, -ο	όμορφος, όμορφη, όμορφο
-ος, -α, -ο	ωραίος, ωραία, ωραίο
-ος, -ια, -ο	μέτριος, μέτρια, μέτριο
-ύς, -ιά, -ύ	βαθύς, βαθιά, βαθύ
-ής, -ιά, -ί	σταχτής, σταχτιά, σταχτί
-ης, -α, -ικο	γκρινιάρης, γκρινιάρια, γκρινιάρικο
-άς/-ης, -ου, -άδικο/ -ούδικο/-ήδικο	υπναράς, υπναρού, υπναράδικο/-ούδικο καβγατζής, καβγατζού, καβγατζήδικο
-ων, -ουσα, -ον	ενδιαφέρων, ενδιαφέρουσα, ενδιαφέρον
-ων/-ονας, -ον	ευγνώμων, ευγνώμων, ευγνώμων
-υς, -εία, -ύ	ευθύς, ευθεία, ευθύ
-ης, -ης, -ες	ακριβής, ακριβής, ακριβές
πολύς, πολλή, πολύ	

Ώρα να βρω κι εγώ επίθετα γι' αυτές τις ομάδες.